

Kommer 6 pCt. til at staa som den ligesaa normale Rente af Laan i Landeieendomme og andre faste Eiendomme som 4 pCt., aldeles ens. Der er kun den Forstjæl, at Manden, som laaner, Laantageren kommer af med 2 pCt. mere, men legalt, efter Lovens Bogstav og Lovens Opfattelse er 4 pCt. for Fremtiden, hvis Loven vedtages, slet ikke mere normal Rente end 6 pCt. Jeg maa derfor tro, at dette Lovforslag i Virkeligheden vil faae den Virkning, at ogsaa 6 pCt. anses for en Lovlig Rente, men det er ikke Meningen med Lovforslaget. Naar man nu tager Forholdene, saaledes som de vare i 1855, da den sidste Rentelov blev givet, da viser det sig for enhver Forretningsmand, at denne Rentelov har haft den største Indflydelse paa Rentefodens Stigen baade med Hensyn til Laan i faste Eiendomme og med Hensyn til løse Laan. For eller indtil den 6te April 1855 var Rentefoden ogsaa bunden for løse Laan, og det var dengang kun lovligt at tage 4 pCt., medmindre der blev gjort en Begelomsætning. Enhver, som har levet i Kjøbenhavn eller udenfor, veed, at den sædvanlige Rentefod af løse Laan nu er langt over 4 pCt., ja langt over 6 pCt., og at det slet ikke er usædvanligt, at der gives 8, 10, ja op til 20 pCt., men de Personer, som paa denne Maade gjøre Penge frugbringende, kunne vel rammes af en Fordømmelse af den offentlige Mening, men de kunne ikke som tidligere rammes af Lovens Arm, idetmindste ikke saaledes, at man er sikker derpaa. Jeg tror derfor, at Virkningen af Loven af 1855 har været yderst besværende for Laantagere, som skulde bruge løse Pengelaan. Der kan vel ikke være Tanke om nu at sætte en Dæmning for denne ubegrændede Rentefod. Jeg veed ikke, om Noget vil komme med Forslag derom, men jeg tror, at det ialtsald ikke ligger i Hensigten med Loven; imidlertid kunde det jo tilføies i den. Men vil jeg end undersøge Forholdet med Laan i faste Eiendomme, saaledes som det var indtil 1855, og som det er nu, da viser det sig jo, at Indenrigsministeren nu opgiver, hvorledes der aarlig i Tusindtal ubestede Bevilling til at tage en højere Rente end 4 pCt., men dette er jo dog det samme som, at Laantagerne maa bøde meget Mere end tidligere. Indtil 1855 var det jo saa godt som umuligt at faae Bevilling til at tage 5 pCt. eller 4½ pCt. i Rente af Laan paa første Prioritet, men efter den Tid er det jo blevet aldeles let tilgængeligt. Hvad der endnu mere har forrykket Tilstanden, er, at en Mængde offentlige Stiftelser have sat deres Rentefod op til 4½ pCt. eller 5 pCt., det var der ikke Tale om før 1855. Da Loven af 6te April 1855 var til Behandling her i Thinget og i det Hele i Rigsdagen, gik vi Alle ud fra, at Rentefoden af offentlige Midler skulde vedblive at være 4 pCt. Men, som sagt, det er jo en let Sag med Exemp-ler at oplyse, hvorledes dette Shaab svigtede, det

er gjort til Stamme i et meget stort Omfang. Vil man f. Ex. se paa Livrenteanstalten, da tager den altid 4½ pCt., og det er altid Laan paa første Prioritet, og endda ikke op til Halvdelen af Burderingssummen. Altsaa, den offentlige Anstalt, Livrenteanstalten af 1871, tager 4½ pCt. af de allerfineste Prioriteter, og det er da tydeligt, at de, der komme bagefter, ville sige: Ja, da maa vi have 5 pCt., og dersom vi ikke tage 5½ pCt., ere vi overordentlig stikkelige Mænd. Dette ligger jo aldeles deri, at Regjeringen viser Veien til at gaa opad i Renteforhøielse. Under Kultusministeriet findes der forskellige offentlige Stiftelser af velgjørende Karakter, som tage 4½ pCt. Dette er Tilfældet med nogle af Hospitalet og lignende Indretninger her i Kjøbenhavn, som før vare under Justitsministeriet. Endvidere er det mig sagt — jeg har ikke set det og vil derfor heller ikke indestaa derfor — at der tages 4½ eller 5 pCt. Rente af de saakaldte Stiftsmidler. Man kalder dem udenfor Kjøbenhavn Bispepenge, men det maa nok være det samme som Stiftsmidler. Der bliver saaledes et stort Antal Penge udlaant efter 1855 af offentlige Midler til en højere Rente end 4 pCt., hvilket, jeg gjentager det, dengang ikke var paa-regnet. Jeg mener derfor, at den betingede Frigivelse, der fandt Sted i 1855, har ført til en forhøiet Rente, og dette vil sandsynligvis i en endnu meget højere Grad blive Tilfældet med den ubegrændede Frihed til at tage indtil 6 pCt., som det foreliggende Lovforslag nu byder. Man kan snart blive færdig med at opregne de offentlige Stiftelser, om hvilke det vides, at de udlaane deres Penge til 4 pCt., thi det bliver vist ikke andre end Sorø Akademi, Universitetet, forsaavidt som der paa dette Sted er Noget at udlaane, hvad der nok ikke gaar saa ofte paa, og Nationalbanken ved dens Udlaan i faste Eiendomme. Jeg veed ikke, om den høitærede Indenrigsminister vil kunne opgive os andre Stiftelser eller offentlige Indretninger, som endnu holde paa 4 pCt., thi Overformynderiet er gaaet over 4 pCt., nemlig aldeles i Henhold til Loven om Forvaltning af Umyndighedsmidler af 1868, thi der tages Renten forud, men det at tage Renten forud af sit Laan har man ikke før anset for at være stemmende med Agerloven. Det var maaske ikke strafbart, men alligevel ansaas det dog for stødende, og en saadan Forudgivet af Renten indskrænkede sig i næsten alle Tilfælde før 1855 til Begelomsætningen. Dernæst tager jo ogsaa Overformynderiet en Kjendelse af 1 pCt. af Laanets Beløb, ikke blot ved det første Udlaan, men ogsaa ved Laanets Fornyeelse. Der er den Besynderlighed ved den nuværende Ordning, at den høitærede Indenrigsminister er den, der skal udfærdige Bevillinger eller give Folk Afslab for at tage højere Rente end 4 pCt. Men den høitærede Indenrigsminister har, saavidt mig bekendt, ingen